

Karl Korsch

**Dziesięć tez o
marksizmie dzisiaj**

**Studenckie Koło Filozofii Marksistowskiej (Uniwersytet Warszawski)
WARSZAWA 2005**

Tekst Karla Korsch „Dziesięć tez o marksizmie dzisiaj” („Zehn Thesen über Marxismus heute”) został napisany w 1950 roku i wydany w Zurychu tegoż roku.

Niniejsze wydanie jest pierwszą polską publikacją tekstu.

Tłumaczenie z języka angielskiego: Piotr Strębski.

1. Nie ma dłużej już sensu pytać, co dzisiaj jest teoretycznie akceptowalne i praktycznie stosowalne z nauczania Marksa i Engelsa.
2. Dzisiaj, wszelkie usiłowania przywracania doktryny marksistowskiej jako całości w jej oryginalnych funkcjach jako teorii rewolucji socjalnej klasy robotniczej są reakcyjnymi utopiami.
3. Chociaż zasadniczo wieloznaczne, są jednak ważne aspekty nauki marksowskiej, które w swej zmieniającej się funkcji i w zastosowaniu do różnych lokalizacji aż do dziś zachowały swą skuteczność. Także impuls wytworzony przez praxis dawnego marksistowskiego ruchu pracowniczego został obecnie włączony do praktycznych walk ludów i klas.
4. Pierwszy krok w przywracaniu rewolucyjnej teorii i praktyki polega na zerwaniu z tą wersją marksizmu, która rości pretensje do monopolizacji rewolucyjnej inicjatywy jak również teoretycznego i praktycznego kierunku.
5. Marks jest dzisiaj tylko jednym z pośród licznych prekursorów, założycieli i rozwijających socjalistyczny ruch klasy robotniczej. Nie mniej ważni są tak zwani socjaliści utopijni od Tomasa Morusa do współczesności. Nie mniej ważni są wielcy rywale Marksa, tacy jak Blanqui, i jego zaprzysięgli wrogowie, tacy jak Proudhon i Bakunin. Nie mniej istotne, w ostatecznym rozrachunku, są bardziej współczesne postępy takich kierunków jak niemiecki rewizjonizm, francuski syndykalizm czy rosyjski bolszewizm.
6. Następujące punkty są szczególnie krytyczne dla marksizmu: (a) jego zależność od niedorozwiniętych ekonomicznych i politycznych warunków w Niemczech i wszystkich innych państwach centralnej i wschodniej Europy, gdzie osiągnął polityczne znaczenie; (b) jego bezwzględne trzymanie się politycznych form rewolucji burżuazyjnej; (c) bezwarunkowe przyjęcie rozwiniętego ekonomicznie stanu Anglii jako modelu dla przyszłościowego rozwoju wszystkich państw i jako obiektywnego warunku koniecznego do przejścia do socjalizmu; do których można by dodać (d) ich konsekwencje powtarzające desperackie i sprzeczne próby wyrwania się z tych warunków.
7. Rezultatami tych warunków są: (a) przecenianie państwa jako decydującego instrumentu rewolucji socjalnej; (b) mistyczne utożsamianie rozwoju kapitalistycznej ekonomii z socjalną rewolucją klasy robotniczej; (c) dalszy wieloznaczny rozwój tej pierwszej formy Marksowskiej teorii rewolucji poprzez sztuczne przeszczepienie jej teorii komunistycznej rewolucji w dwóch fazach: ta teoria, zwrócona z jednej strony przeciwko Blanquiemu, a z drugiej przeciwko Bakuninowi, odrzuca wstecz od współczesnego ruchu realne wyzwolenie klasy robotniczej i odkłada je na nieokreśloną przyszłość.
8. To jest punkt dla wprowadzenia leninowskiego lub bolszewickiego rozwoju i to w tej nowej formie marksizm został przeniesiony do Rosji i Azji. W ten sposób marksizm został zmieniony: z teorii rewolucyjnej stał się ideologią. Ta ideologia może być i jest używana dla całego bogactwa różnych celów.
9. To właśnie z tego punktu widzenia przyszło osądzać w krytycznym duchu dwie rosyjskie rewolucje roku 1917 i 1928, i z tego punktu widzenia muszą być określane funkcje spełniane przez marksizm dzisiaj w Azji i w skali światowej.
10. Kontrola robotników nad produkcją ich własnego życia nie wychodzi od zajmowanej przez nich pozycji na międzynarodowych i światowych rynkach porzuconych przez samoniszczycielską i tak zwaną wolną konkurencję monopolistycznych właścicieli środków produkcji. Ta kontrola może być jedynie rezultatem

planowej interwencji w produkcji wszystkich klas dzisiaj z niej wykluczonych, która to produkcja dzisiaj już zmierza na wszystkie sposoby by być uregulowaną w monopolistyczny i planowy sposób.